

CSE Duits / Frans :

„Wat wil het CITO van je weten?“

Anders gezegd: wat moeten jullie weten om het CSE goed te kunnen maken en wat moeten jullie hiervoor doen?

Hieronder volgt een aantal zaken die kunnen helpen om het examen goed te maken. Het zijn strategieën (tips en trucs) waarmee je de grote lijn van een tekst kunt begrijpen en een 5,5 tot 6 kunt scoren. Als je daarnaast een behoorlijke woordenschat hebt, kun je je resultaat alleen maar verbeteren. Van groot belang is ook het herkennen en de betekenis weten van signaalwoorden!!

- * Instructies voor het lezen en begrijpen van examenteksten (multiple choice) en het beantwoorden van de vragen.
- * Algemeen werkplan:
 - ° Stappenplan ABCD-teksten
 - ° Stappenplan gaten-teksten
- * Overig:
 - ° Romantekst
 - ° Brieven

Instructies voor het lezen en begrijpen van examenteksten (multiple choice) en het beantwoorden van de vragen.

Stap-voor-stap instructies:

- Lees de titel (+ ondertitel), eventuele introductieregels. Kijk naar het plaatje + onderschrift.
- Lees vervolgens **niet** eerst de hele tekst, dit kost teveel tijd. Ga meteen naar de eerste vraag. Lees goed! Bestudeer de bijgevoegde woordenlijst!
- Onderstreep de woorden waar de vraag over gaat in de tekst. (Als het om meer dan 1 regel gaat, zet dan een streepje voor de regels = markeren) Dit helpt je focussen op het stuk tekst waar het om gaat.
- Lees dan de tekst vanaf de vorige vraag tot en met het stuk van de nieuwe vraag. Lees dus ook de tussenliggende alinea's, zelfs als daar geen vraag over gesteld wordt. Als er geen vraag over een alinea gesteld wordt, *wees dan op je hoede!* Dit is een typisch CITO-trucje. Die alinea is wel belangrijk!
- Ga terug naar de vraag, en bekijk per antwoord of je die woorden of het idee/gevoel dat in dat antwoord verwoord wordt, uit de tekst kunt halen. Zo niet, streep dan het antwoord door en ga naar het volgende antwoord.
- Als je zo alle antwoorden bent afgegaan, hou je vaak 2 antwoorden over: het goede en het bijna goede. Lees de vraag en eventueel de tekst nog eens goed door. Hoe meer woorden kloppen, hoe beter. Als de vraag is „wat is de kern van de alinea” en er is 1 zin over geld en 3 zinnen over ruzie in het gezin, dan is „gezinsproblemen” beter dan „financiële zorgen”.
- Ga zo één voor één de vragen af. Probeer steeds de grote lijn van het artikel in de gaten te houden en de mening van de schrijver in je hoofd te houden, zodat je geen tegenstrijdige antwoorden geeft.
- Zodra je merkt dat een (type) tekst erg moeilijk is, kun je die beter eerst overslaan. Je kunt beter de makkelijkere teksten rustig en goed gedaan hebben, en die punten binnen halen. Als je dan nog tijd hebt, doe je de moeilijke tekst.
- Vergeet niet om aan het eind bij meerkeuze vragen die je hebt overgeslagen in ieder geval iets in te vullen.

Een redenering die begint met „ik denk dat...” is fout.

Er wordt niet gedacht, er wordt examen gemaakt.

Niemand zit op jouw mening te wachten.

Een goed antwoord begint met: „In de tekst staat...”.

ALLES STAAT IN DE TEKST!!!

Algemeen werkplan

Hoe zit de tekst in elkaar?

1. Introductie van het onderwerp: dit is altijd vraag 1.
Wat is de Grote Lijn? Of: wat is de kern van alinea 1?
Antwoord: link titel + plaatje + intro (ondertitel)
Als de 1^e vraag een open vraag is, dan betekent dit dat de titel moeilijk is. Het CITO gaat je nu helpen!
Antwoord: link titel + plaatje + intro **+ info uit vraag 1.** („Wat vertelt de 1^e vraag mij over de tekst?“)
2. Argumenten
Daarna komen de vragen m.b.t. de argumenten. Nu zijn de signaalwoorden belangrijk!

(Vóór de grote lijn)>>, *maar* (tegenargument)>>, *toch* (weer op de grote lijn)>>, *bovendien* (verder op de grote lijn).
3. Expert
De mening van de expert(s) staat tussen aanhalingstekens (Duits: *indirecte rede*); wat zeggen ze, aan welke kant staan ze? De *bla-bla* over de expert staat vaak ook nog tussen de aanhalingstekens, maar hierdoor moet je je niet laten afleiden.
Ook hier zijn de signaalwoorden belangrijk.

<i>X zegt</i>	eens ----	→ grote lijn
<i>maar Y zegt</i>	oneens ---	→ tegenargument 1
<i>en R zegt</i>	oneens ---	→ tegenargument 2
<i>toch zegt W</i>	eens ---	→ terug op de grote lijn.
4. Voorbeelden
 - 4.1 Voorbeelden worden vaak ingeleid door een signaalwoord: *ainsi, par exemple, etwa, zum Beispiel*.....
 - 4.2 Voorbeelden in CITO-teksten bevatten vaak:
 - namen
 - plaatsen (landen, steden, gebouwen, alles wat je op een landkaart kunt aanwijzen; dus niet „de Westerse samenleving“)
 - getallen en percentages
 - data (ook: vorige week, onlangs)
 - 4.3 Vragen waarbij je op zoek moet gaan naar een voorbeeld:
 - in het antwoord staat: *il illustre, es illustriert*
 - er wordt gevraagd : „Wat gebeurt er **concreet**?“ wil zeggen: „Zoek het voorbeeld“.
 - er wordt gevraagd: „Citeer de zin die dit illustreert“ wil zeggen: „Zoek de zin met het voorbeeld“.

Stappenplan ABCD-teksten

1. Kijk naar titel, plaatje, intro/ondertitel en vraag je af: „Waarover gaat deze tekst?” / „Wat is de Grote Lijn?”
2. Lees de vraag (dus **niet**: eerste alinea lezen en dan de vragen erbij maken, maar werken per vraag). Streep aan of highlight in de tekst het gedeelte dat betrekking heeft op vraag en alleen maar dat gedeelte, niets meer! Het kan gaan om:

- een tekstpassage (regel(s))
- één alinea
- meerdere alinea's

Bijv.: „Welke functie heeft de 6e alinea?” → markeer de 6e alinea, want dáár staat het antwoord!

Bijv. bij het markeren van 2 alinea's staat het antwoord in het hele stuk tekst.

Let op: als het gaat om een tekstpassage (bijv. één zin) dan wordt het iets moeilijker. Je moet het antwoord dan opmaken uit de context. Gebruik deze werkwijze: het antwoord vind je in de rest van de alinea zo dicht mogelijk bij die zin.

Wat willen ze weten?

Lees de tekst, streep **signaalwoorden** aan.

3. Pindakaas- of I*lkoek-antwoorden wegstrepen.
4. Hoe vaak komt het antwoord voor? Eén keer is niet genoeg = waarschijnlijk fout.
Bijv. de tekst gaat over probleemgezinnen. De vader is vaak dronken en daarom is er geen geld voor, en
De vraag luidt: „Hoe komt het dat het gezin problemen heeft?” Antwoord: „Omdat de vader vaak dronken is (en er daarom geen geld is voor, en)” = vaker.

Kloppen alle elementen? Hak het antwoord in stukjes en vraag je af of **alle** elementen in de antwoordmogelijkheden (a, b, c, d) kloppen. Als er ook maar één element ontbreekt is het antwoord fout!

Bij twijfel: gooi het antwoord waarbij jezelf twijfelt er maar uit = statistisch gokken.

Past het in de grote lijn van de tekst? Dit is de laatste controlevraag voor jezelf. Het hele verhaal moet kloppen, dus zit er een logische lijn in je „goede” antwoorden?

Over het leren van signaalwoorden... Als je de signaalwoorden kent, dan kun je te weten komen waar het antwoord staat. **Bij** de signaalwoorden **en / of** staat het antwoord! Highlight deze (stellingenvraag, in de stelling staan makkelijk herkenbare woorden).

Statistiek. Het CITO gebruikt woorden om antwoorden **fout** te maken: *altijd, nooit, alles, het meest, meer en meer.....*

Woordenboek. Gebruik zo min mogelijk het woordenboek.

Snelheid van werken: 3 minuten per te halen punt.

Stappenplan gaten-teksten

1. Kijk naar titel, plaatje, intro/ondertitel en vraag je af: „Waarover gaat deze tekst?” / „Wat is de Grote Lijn?”
- 2a. Als de antwoorden **signaalwoorden** zijn dan: lees de zin ervoor en de zin zelf; plak ze aan elkaar.
- 2b. Als het geen signaalwoorden zijn dan **lees je tot het gat + 1 zin!** In die zin staat vaak de aanwijzing. (Soms niet, wanneer het gat het laatste woord van de alinea is)

Als de zin erna een nieuwe alinea is die begint met een **signaalwoord**, dan gaat het om het verband. „Deze” of „dit” als eerste woord van de nieuwe alinea is ook een belangrijke aanwijzing, dan gaat het ook om het verband.

3. Als het gat een van de laatste woorden van de alinea is, en de volgende alinea geeft geen aanknopingspunt, dan zoek je **signaalwoorden** die in diezelfde alinea staan. Signaalwoorden:
 dus..... reden voor gat
 maar... tegengestelde van gat
 ainsi... voorbeeld voor gat
 ____: na dubbele punt staat inhoud van gat
4. Antwoorden verdelen in positieve/negatieve woorden. Negatieve toon in alinea: schrap alle positieve woorden. Lukt dit ook niet, dan:
5. Duidelijke tegenstelling in antwoorden zoeken:
 - a) *leuk*
 - b) ***klein***
 - c) *koud*
 - d) ***groot***klein/groot zijn elkaars tegengestelde, dus één van de twee antwoorden is het goede antwoord. Let wel op de vraagstelling! Ontkenningen in de vraag of de zin bijvoorbeeld: „Mammoeten zijn niet.....” (overeenkomst/verschil).
6. **GOKKEN** op de grote lijn (60% / 70% kans om het goed te doen).

Overig

Romantekst:

- Lees de stellingen en probeer je een beeld te vormen van de tekst.
 - wie zijn de personen?
 - wat doen ze mogelijk?
 - waar speelt het zich mogelijk af?
 - hoe zijn de personen mogelijk ? (uiterlijk, gevoelens)
- Onderstreep nu in de stellingen:
 1. Visuele kenmerken
 2. De kernbegrippen
 3. Woorden die een antwoord heel sterk maken: altijd, nooit alles
- Bekijk de kernwoorden van 1 en 2 en ga lezen of je die tegenkomt. Dan 2 en 3, dan 3 en 4 enz.

Brieven:

Ingezonden brieven hebben doorgaans een vaste vorm die erg helpt:

- * Aanhef
- * Aanleiding voor brief (in uw krant van stond een artikel over.....)
- * Schrijver heeft er verstand van want (ik ben zelf verpleegkundige en ik weet)
- * Argumenten **dat kan al zinvol zijn**
- * Conclusie **en die is het belangrijkste**

Kortom: focus op de tweede helft van de brief, hoe lager hoe beter.

